

af denna grolla utgick en röst, som sade . . .
En suck uppsteg ur d-et af hennes bröst. — 4) (mindre ofta) Ett begränsadt rums utsträckning ifrån framsidan åt baksidan, då längden af denna utsträckning är större än den af framsidan. *D-et af en byggnad, ett rum, en gård, o. s. v.* (Takt.) *D-et af en slagordning*, dess utsträckning ifrån fronten bakåt. — 5) (fig.) a) Brukas i förbindelse med vissa substantiver, för att uttrycka någonting utomordentligt, oändligt, vidt omfattande, outgrundligt. *Ho förmår mäta d-et af Guds vishet? Hvilket d. hos honom af kunskaper, insigter, vidtomfattande idéer! Vantliga människor kunna icke fatta d-et af dessa idéer.* — *Syn.* Vidd, Höjd. — b) Det högsta, det svårastfattigaste af en vetenskap, o. s. v. *Huru många förmå tränga till kunskapens d.?*

DJUPBLÅ, jupblå, a. 2. neutr. — blått. Se Mörkblå.

DJUPGÅENDE, a. 1. Som går djupt nedåt. *D. rötter.* *Ett d. fartyg*, som ligger djupt i vattnet. — S. n. (sjöt.) *Ett fartygs d.*, vertikala afståndet emellan dess vattenlinie och kölens underkant.

DJUPHACKA, v. a. 1. (landthr.) Med vanlig flåhacks upphacka gräsvallen på jord, som man vill odla. — *Djuphackande*, n. 4.

DJUPHACKNING, f. 2. (landthr.) Odlingssätt, då man djuphackar jord, som skall upptagas till bruk.

DJUPHAMMARE, m. 5. (tekn.) Hammare med rund ban, som begagnas vid drifning af koppar-, messings- eller jernbleckskärl.

DJUPHET, f. 3. 1) Egenskaper att vara djup. *Jfr. Djup*, n., bem. 1 o. 5. *D-en af en flod, ett kär.* (Fig.) *D-en af hans insigter.* Brukas mindre ofta än *Djup*. — 2) (fig.) Se *Djupsinnighet*, 2.

DJUPLEK, m. 2. Måttet af ett tings utsträckning i lodrät riktning uppifrån nedåt. *Hvarje kropp har tre dimensioner: längd, bredd och höjd eller d.* *Huru stor är d-en af detta kär?* *En famns d.*

DJUPLIGGANDE, a. 1. 1) Som har ett djupt läge. *En d. trakt emellan bergen.* *Ett d. fartyg*, som till följe af innehafvande last ligger djupt nedom vattenytan, så att föga af skrofvat är uppmom den. — 2) Som har sitt läge långt, djupt in. *D. ögon.* — 3) (fig.) Som icke lätt kan utrönas, upptäckas, utgrundas. *En d. orsak.* *Ett d. skäl.* *En d. förklaringsgrund.*

DJUPLIGGNING, f. 2. (sjöt.) *Ett fartygs d.*, dess skrofs under vattenytan mer eller mindre nedsänkta läge till följe af innehafvande last. Bör ej förväxlas med *Djupgående*, som endast brukas i afseende å ett tomt fartyg.

DJUPMETE, n. 4. Det slags mete, då refven är mycket lång, så att den hinnes ned till djupet.

DJUPMÅTT, n. 5. (tekn.) Ett slags vinkel-mått, utgörande ett fullkomligt rätvinkligt kors, som uppkommer derigenom, att en ställineal går tvärs igenom en messingskifva. Kallas äfv. *Ursvarfningscirkel*.

DJUPSINNIG, a. 2. 1) (om person) a) Som äger förmåga att upplösa begrepp och hänföra dem till deras ursprung. *En d. man, tänkare.* — *Syn.* Skarpsinnig, Klyftig. — b) Tänkande, tankfull, grubblande. *Hvad han ser d. ut!* — 2) (om sak) a) Som fordrar djupt förstånd, för att begripas, fattas. *En d. vetenskap.* — b) Svårfattlig, obegriplig, mörk. *Hvad ni nu säger, är för d-t för mig.* — c) Som blifvit alstrad af

ett djupt förstånd, förräder djupsinnighet (bem. 4). *En d. tanke, idé.* *Ett d-t förslag.*

DJUPSINNIGHET, f. 3. 1) Förmågan att upplösa begrepp och hänföra dem till deras ursprung. *Denne författare har mycken d.* — *Syn.* Skarpsinnighet, Klyftighet. — 2) Egenskap hos något tankealster, som härrör af en sådan förmåga och vittnar derom. *D-en af en litterär skrift, af ett förslag, en idé, en tanke. Hvilken d. i dessa betraktelser!*

DJUPSINNIGT, adv. På ett djupsinnigt sätt, med djupsinnighet. — *Syn.* Skarpsinnigt, Klyftigt.

DJUPT, djupt (d höres föga) ell. jupt, adv. 1) Långt nere, långt ned. *D. i hafvet på demantehällen.* *Sjunka d. ned i vattnet.* *Gräva d. i jorden.* *Tio samnar d.* *Skeppet går 20 fot d.* *Falla d.* *Buga, niga d.* *Trycka hatten d. ned öfver ögonen, draga ned den d. i ansigtet.* *Ligga d.* (om fartyg), vara till betydlig del af skrofvat nedsänt under vattenytan till följe af innehafvande last. (Fig.) *Han ligger icke d.*, hans kunskaper äro ganska klena. — 2) Långt inne, långt in. *D. in i dalen, i skogen.* *Tränga d.* in säges både i egentlig och figurlig mening, t. ex.: *tränga d. in i en vetenskap*, grundligt studera den. (Fig.) *Studera sig d. in i en vetenskap, en persons lynne, o. s. v.*, göra sig dermed väl bekant. *Skåda, blicka d. in i en sak*, väl fatta, begripa allt, hvad dermed sammanhängar. *Skåda d. in i framtiden*, förutse kommande händelser, innan de inträffa. — 3) (fig.) Högeligen, på det högsta, starkt. *D. rörd, berdröfvad, sorgsen.* *D. känna en oförrätt.* *Vara d. bevandrad i en vetenskap.* *D. begrundna en sak.* *Sofva d.* — *Syn.* Se *Mycket*.

DJUPTÄNKT, a. 1. 1) Tillkommen genom djupt tänkande. *En d. plan, idé.* — 2) Se *Djupsinnig*, 1, a.

DJUPÖGD, a. 2. Hvars ögon ligga djupt i sina gropar. Brukas föga.

DJUR, djur (d höres föga) ell. jur, n. 5. 1) Organisk varelse, begäfvad med känsel och frivillig rörelseförmåga. *Vildt, tamt, köttätande, fyrfota d.* *Menniskan skiljer sig deruti från djuren, att hon har förnuft och fri vilja.* — Bildar en mängd sammansättningar, såsom: Vilddjur, Rofdjur, Husdjur, Landtdjur, Vattendjur, Däggdjur, Blötdjur, Stråldjur, Skorpdjur, Nässeldjur, Odjur, m. fl., hvilka alla ses på sina ställen. — 2) (fig. fam.) Rå, dum eller sinlig människa. — *Ss.* *D-art, -slägte, -spår, m. fl.*

DJURANATOMI, djur---mi' ell. jür---mi', f. 3. sing. Den del af anatomen, som sysselsätter sig med djurkroppars sönderdelning och beskrifning af deras delar. — Äfv. *Zootomi*.

DJURARTAD, a. 2. Väsentligt liknande ett djur. *De så kallade djurväxterna äro i visst afseende d-e.*

DJURBESKRIFNING, f. 2. Naturalhistorisk beskrifning af djur i allmänhet eller af något särskilt sådant. Speciel sådan för ett visst land kallas *Fauna*. — Äfv. *Zoografi*.

DJURBESKRIFVARE, m. 5. (föga brukl.) En, som författat naturalhistoriska djurbeskrifningar. — Äfv. *Zoograf*.

DJURDYRKAN, f. sing. indef. Dyrkan af djur såsom gudomliga väsenden, t. ex. hos de gamla Egyptierna och Indiern. *Oxen och kon, såsom sinnebilder af åkerbrukets välgärningar och naturens fruktbarhet, voro bland andra äfven föremål för d.* — Äfv. *Zoolatri*.